

fører dertil, han taber. Det er ligesaa vist, at, naar denne Sag ikke gennemføres, saa styrkes Ønsket om en absolutistisk Forfatning, om den indskrænkede Kongemagt, der, som den sidste Taler ganske rigtigt sagde, hersker i de andre Landsdele. Jeg vil ikke tale om Forholdet til Udlandet, jeg vil ikke tale om de Bevægelser, som Haabet om Folkethingets Nei allerede har fremkaldt trindtom hos det danske Folks værste Fiender — derom vil maaskee Udenrigsministeren tale.

Det kunde synes noget forunderligt, naar det selv her igaar blev udtalt, at man hellere vilde have en absolutistisk Forfatning, hellere en Forfatning, svarende til Forordningen af 26de Juli, end en saadan Forfatning som den, der foreligger; er det ikke besynderligt ved Siden af den Udtalelse i Adressen, der fra andre Sider i samme Parti blev holdt frem, om Nødvendigheden af konstitutionelle Former? Na nei! det er ikke besynderligt; det er ikke første Gang, at det rene demokratiske Parti i en Forsamling har rakt Absolutismen Haanden for at sjerne de andre Classer i Samfundet, som det ønsker sjernede, det er for mig slet ikke noget Nyt, noget Uventet.

Der svares ogsaa paa en anden Maade, der svares: det rager ikke mig, hvad der skeer til Forkleinselse for Grundloven; hvad der skeer til Indførelsen af en absolutistisk Forfatning det er ulovligt, det bryder jeg mig ikke om — jeg vil hellere taale det Ulovlige end binde mig selv. Der er imidlertid en anden Betragtning, jeg som Rigsdagsmand sætter høiere Priis paa, den nemlig, at naar jeg saaledes ved at holde paa den formelle Ret, som ikke kan bestaae med hele Statens nuværende Forhold, bringer Monarken i det Nødstilsælde, enten at krænke den formelle Ret for at ordne Forholdene, som han maa ville det, eller at taale, at den Sønderplittelse, som finder Sted i de indre Anliggender, bliver ved, og da vorer som det frodige Ukrudt, saa vil jeg, hellere end at holde paa den formelle Ret, opgive Noget af den, og endog ikke Lidet af den, for at undgaae et saadant Nødstilsælde.

Jeg vil i Forbindelse hermed berigtige et Udtryk af den ærede Rigsdagsmand for Holst Amt 2den Valgtreds (Tscherning); han sagde, at vi ere frie for Forbeholdet i Grundloven af 1849, men deri tog han mærkelig fejl. Ja, naar Grundlovsbestemmelsen er traadt i Kraft, saa ere vi frie for Forbeholdet, men før ikke. Det er sagt om mig i de offentlige Blade, at jeg har billiget den Drejeste Fortolkning af Forbeholdet; det er en Usandhed, det har jeg aldrig gjort. Men uagtet jeg ikke billiger den Fortolkning, og skjøndt jeg altid skal vedstaae, hvad jeg har været med at foranledige sagt fra det daværende Statsraads Side, da jeg var Medlem deraf, saa kan og skal jeg ikke nægte, at der kan tale Meget for den Fortolkning af Forbeholdet, som Mænd, for hvem jeg har stor Agtelse, og om hvem jeg har den Tro, at de følge deres Overbeviisning, have givet det — det er ogsaa en Ting, som man her skal mærke sig. Dette Ministerium vil, som sagt, ikke bruge Forbeholdet; men naar man troer, at det er sat ud af Kraft, naar man troer, det ikke er i Kraft længere, fordi Grundlovsbestemmelsen er vedtaget, saa tager man fejl, saalænge den ikke er traadt i Kraft, ... (Tscherning: Den er jo traadt i Kraft!) Nei, det er jo netop derom, vi forhandle her. Jeg skal endelig, siden jeg er kommen til at tale om Forbeholdet, endnu gjøre en anden Bemærkning om det, den nemlig, at det efter min Mening slet ikke kan være Gjenstand for noget Ministeriums Fortolkninger; det er Kongen, som af sin Magtfuldkommenhed har taget det, og det er Kongen, som, hvis det skal fortolkes, af sin Magtfuldkommenhed skal fortolke det.

Der er saa endnu den allersidste Betragtning tilbage for mig, som næsten er den vigtigste, og det er den, at det er saalangt fra, at jeg kunde tilraade eller ønske Udsættelse af denne Sag, at det tværtimod ligger mig paa Hjerte, at den snart kan tilendebringes. (S. A. Hansen: Ja, det troer jeg nok!) En saadan haanende Vitring behøvede den ærede Rigsdagsmand ikke at fremkomme med; jeg troer, at man heri Thinget veed saameget om mig, at jeg kun siger, hvad